

Μητρ. Ναυπάκτου: Η χορήγηση της Αυτοκεφαλίας στις Αυτοκέφαλες Εκκλησίες

[Μητροπολιτικό Έργο / Ι.Μ. Ναυπάκτου και Αγίου Βλασίου](#)

Στο θέμα της χορήγησης της Αυτοκεφαλίας στις αυτοκέφαλες Εκκλησίες αναφέρεται σε σημερινή του επιστολή ο Σεβασμιώτατος Μητροπολίτης Ναυπάκτου κ. Ιερόθεος, ενώ αναφερόμενος στο θέμα της Εκκλησίας της Ουκρανίας αναφέρει, μεταξύ άλλων, “Μέ απασχολεί τό θέμα, όπως καί όλους τούς Ἀρχιερεῖς, πού εἶναι μέλη τῆς Ἱεραρχίας τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, γιά τό πῶς θά ἀντιμετωπισθῇ ἀπό τήν Ἐκκλησία μας ἡ χορήγηση Αὐτοκεφαλίας στήν Οὐκρανία ἀπό τό Οἰκουμενικό Πατριαρχεῖο, ὥστε νά μήν ἀνακύψουν νέα προβλήματα στίς σχέσεις μεταξύ τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου καί τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, πού θά εἶναι σέ βάρος τῆς Ἐκκλησίας.

Αναλυτικότερα ο Μητροπολίτης Ναυπάκτου επισημαίνει στη νέα επιστολή του, “Μέ τό θέμα τοῦ Αὐτοκεφάλου στήν Ἐκκλησία ἀσχολήθηκαν πρὶν πολλά χρόνια, ὅταν συνέγραφα δύο βιβλία μέ τίτλους «Οἰκουμενικό Πατριαρχεῖο καί Ἐκκλησία τῆς Ἑλλάδος» (2002) καί «Τά Συνοδικά καί Πατριαρχικά κείμενα, Συνοδικός Τόμος 1850 καί Πατριαρχική Πράξη 1928» (2004).

Προσφάτως συνέγραψα κείμενο πού ἀπέστειλα στήν Ἱερά Σύνοδο τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, μέ ἀφορμή τήν συζήτηση γιά τό τί πρέπει νά πράξη, κατά τήν γνώμη

μου, ως προς τό θέμα τῆς Αὐτοκεφαλίας, πού δόθηκε ἀπό τό Οἰκουμενικό Πατριαρχεῖο στήν Οὐκράνία, ὅπως εἶχα καθῆκον νά πράξω, ως μέλος τῆς Ἱεραρχίας τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, καί τό ἀνήρτησα στό διαδίκτυο γιά ἐνημέρωση ὅσων ἐνδιαφέρονται γιά τό θέμα. Ἡ κίνησή μου αὐτή ἦταν προσωπική καί αὐτόβουλη, χωρίς κάποια σκοπιμότητα.

Στό κείμενο αὐτό ἐκθέτω μέ πολύ μεγάλη συντομία τέσσερα σημεία, ἥτοι: 1. Σύντομο ἱστορικό τῶν Αὐτοκεφαλιῶν καί τῶν Πατριαρχικῶν ἀξιῶν. 2. Οἱ Πατριαρχικοί καί Συνοδικοί Τόμοι γιά τήν χορηγία Αὐτοκεφαλίας καί Πατριαρχικῆς ἀξίας. 3. Ἡ συζήτηση γιά τόν τρόπο ἀνακηρύξεως μιᾶς Ἐκκλησίας σέ Αὐτοκέφαλη. Καί 4. Ἡ ἀντιμετώπιση τοῦ θέματος τῆς Οὐκράνίας.

Γιά τήν σύνταξη τοῦ κειμένου αὐτοῦ χρησιμοποίησα τίς πηγές τίς ὁποῖες παραθέτουν ὁ κ. Ἀναστάσιος Βαβοῦσκος δρ. Ἐκκλησιαστικοῦ Δικαίου Νομικῆς Σχολῆς ΑΠΘ δικηγόρος, καί ὁ κ. Γρηγόριος Λιάντας ἐπίκουρος καθηγητής Ἀνωτάτης Ἐκκλησιαστικῆς Ἀκαδημίας Θεσσαλονίκης, στό βιβλίο τους μέ τίτλο: «Οἱ θεσμοί τοῦ αὐτοκεφάλου καί τοῦ αὐτονόμου καθεστῶτος στήν Ὁρθόδοξη Ἐκκλησία (Μελέτες-Πηγές)», (Θεσσαλονίκη 2014).

Στό βιβλίο αὐτό προτάσσονται δύο μελέτες τῶν προαναφερθέντων ἐπιστημόνων καί ἀκολουθεῖ ἡ παράθεση τῶν πηγῶν, δηλαδή τόσο οἱ Πατριαρχικοί Τόμοι, πού ἐκδόθηκαν ἀπό τό Οἰκουμενικό Πατριαρχεῖο γιά τίς Αὐτοκεφαλίες καί τίς Αὐτονομίες τῶν Ἐκκλησιῶν, ὅσο καί οἱ ἐπιστολές πού ἐστάλησαν ἀπό τό Οἰκουμενικό Πατριαρχεῖο μέ τίς ὁποῖες ἀνακοινώνεται ἡ χορήγηση τῶν συγκεκριμένων Πατριαρχικῶν καί Συνοδικῶν Τόμων.

Μετά τήν ἀνάρτηση τοῦ κειμένου μου ἕνας ἐκ τῶν συγγραφέων τοῦ βιβλίου πού προανέφερα, ἀπό τό ὁποῖο ἄντλησα τό ὑλικό, ὁ κ. Ἀναστάσιος Βαβοῦσκος ἀνήρτησε στό διαδίκτυο ἄρθρο του μέ τίτλο «Ἕνα θεμελιῶδες κανονικό λάθος», ὅπου γράφει, μεταξύ ἄλλων, ὅτι ὁ ἰσχυρισμός «ὅτι τά Αὐτοκέφαλα καθεστῶτα, τά ὁποῖα παραχωρήθηκαν ἀπό τό Οἰκουμενικό Πατριαρχεῖο εἶναι ἀτελῆ καί ὅτι τελοῦν ὑπό τήν αἵρεση τῆς ἐγκρίσεώς τους ἀπό Οἰκουμενική Σύνοδο» «εἶναι ἐσφαλμένος».

Καί ἀφοῦ ἀναπτύσσει τήν σκέψη του, στήν συνέχεια γράφει: «Υπό αὐτά τά δεδομένα, μέ ἐξέπληξαν οἱ προσφάτως διατυπωθεῖσες ἀπόψεις τοῦ Σεβασμιωτάτου Μητροπολίτη Ναυπάκτου κ. Ἱεροθέου περί τοῦ ἀτελοῦς χαρακτήρα τῶν παραχωρηθέντων αὐτοκεφάλων καθεστώτων». Ὑποστηρίζει δέ ὁ κ. Βαβοῦσκος ὅτι «οἱ ἀποφάσεις τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου εἶναι πλήρεις καί τέλειες, ὅποιαδήποτε δέ ἄποψη περί τοῦ ἀντιθέτου, θέτει ὑπό ἀμφισβήτηση τήν πλήρη ἰσχὺ αὐτῶν καί κατ' ἐπέκτασιν θέτει ὑπό ἀμφισβήτηση τό ἴδιο τό κῦρος τοῦ θεσμοῦ, πού τίς ἐκδίδει, δηλαδή τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου».

Ἡ καταληκτική δέ πρότασή του εἶναι:

«Ἐγώ, αὐτό πού ἔχω νά πῶ, εἶναι τό ἐξῆς. Ἡ Ἐκκλησία τῆς Ἑλλάδος ὀφείλει ἄμεσα καί χωρίς καθυστέρηση νά ἀνακαλέσει τήν ἐντολή πρός τίς δύο Συνοδικές Ἐπιτροπές γιά διερεύνηση τοῦ θέματος τῆς ἀναγνωρίσεως τῆς Ἐκκλησίας τῆς Οὐκρανίας καί νά προχωρήσει στήν ἀπεύθυνση ἐπιστολῆς πρός τόν Προκαθήμενο τῆς νέας Ἐκκλησίας, μέ τήν ὁποία νά τόν συγχαίρει γιά τήν ἐκλογή του καί νά τόν καλεῖ νά ἐπισκεφθεῖ τήν Ἀθήνα. Ὅποιαδήποτε ἄλλη ἀπόφαση ἢ ἐνέργεια εἶναι ἀντικανονική».

Ἡ καταληκτική αὕτη πρόταση εἶναι παράδοξη, διότι ἡ Ἐκκλησία ἐργάζεται πάντοτε συνοδικά καί δέν μπορεῖ τό θέμα αὐτό, μέ ὅλες τίς παραμέτρους του, νά μήν συζητηθῇ στίς Συνοδικές Ἐπιτροπές, στήν Διαρκῆ Ἱερά Σύνοδο καί στήν Ἱεραρχία, μέ ἀπόλυτο βέβαια σεβασμό στούς θεσμούς καί στό Οἰκουμενικό Πατριαρχεῖο.

Πάντως, θά ἤθελα νά δώσω μερικές διευκρινήσεις γιά τό προηγούμενο κείμενό μου, χωρίς νά φανῇ ὅτι ἀντιδικῶ μέ τόν κ. Ἀναστάσιο Βαβοῦσκο, μέ τόν ὁποῖο διατηρῶ προσωπική ἐπικοινωνία, τόν ἐκτιμῶ γιά τίς γνώσεις του στό ἐκκλησιαστικό δίκαιο καί ἔχουμε συνεργασθῇ γιά πολλά θέματα.

1.Τό κείμενο πού ἀπέστειλα στήν Ἱερά Σύνοδο καί ἀναρτήθηκε στό διαδίκτυο δέν εἶχε σκοπό νά ἀμφισβητήσῃ τό κῦρος τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου. Ἀντίθετα μάλιστα, ἦταν ἐπιστηρικτικό, ὅταν κατανοήσῃ κανεῖς προσεκτικά τό νόημά του.

Μέ ἀπασχολεῖ τό θέμα, ὅπως καί ὅλους τούς Ἀρχιερεῖς, πού εἶναι μέλη τῆς Ἱεραρχίας τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, γιά τό πῶς θά ἀντιμετωπισθῇ ἀπό τήν Ἐκκλησία μας ἡ χορήγηση Αὐτοκεφαλίας στήν Οὐκρανία ἀπό τό Οἰκουμενικό Πατριαρχεῖο, ὥστε νά μήν ἀνακύψουν νέα προβλήματα στίς σχέσεις μεταξύ τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου καί τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, πού θά εἶναι σέ βάρος τῆς Ἐκκλησίας.

2.Στό κείμενό μου έκανα τήν διάκριση μεταξύ τῆς κατ' ἀκρίβειαν χορηγήσεως τῆς αὐτοκεφαλίας ἀπό Οἰκουμενική Σύνοδο, ὅπως ἔγινε γιά τά Πρεσβυγενῆ Πατριαρχεῖα καί τήν Ἐκκλησία τῆς Κύπρου, καί τῆς κατ' οἰκονομίαν χορηγήσεως ἀπό τό Οἰκουμενικό Πατριαρχεῖο τῆς Αὐτοκεφαλίας τῶν νεωτέρων Ἐκκλησιῶν, μέχρι νά συγκληθῇ ἡ Οἰκουμενική ἢ Μεγάλη Σύνοδος γιά νά ἐπιβεβαιώσῃ τήν χορήγηση πού τούς δόθηκε. Εἰδικότερα γιά τό Πατριαρχεῖο τῆς Μόσχας δόθηκε μέν ἀπό τόν Οἰκουμενικό Πατριάρχη, ἀλλά στήν συνέχεια ἐπῆλθε συναίνεση ἀπό τά ἄλλα Πρεσβυγενῆ Πατριαρχεῖα, ὥστε νά ἰσχύῃ ἀπό τήν ἡμέρα πού δόθηκε ἀπό τόν Οἰκουμενικό Πατριάρχη.

Ἔτσι δέν ἔκανα λόγο γιά ἀτελῆ Αὐτοκέφαλα, ἀλλά μελετώντας τά ἴδια τά Πατριαρχικά κείμενα πού παρατίθενται στό βιβλίο τῶν κ.κ. Ἀναστασίου Βαβούσκου καί Γρηγορίου Λιάντα, ἔκανα λόγο γιά χορήγηση αὐτοκεφαλίας ἀπό τό Οἰκουμενικό Πατριαρχεῖο: «ἀπεφηνάμεθα» καί «ἀποφαίνεται»• καί «τελειωτικῶς», «ἐπὶ τῇ προσδοκίᾳ», «τελοῦν σέ ἀναφορά» ἀπό τήν Οἰκουμενική ἢ Πανορθόδοξη Σύνοδο, ὅπως φαίνεται στίς ἐπιστολές πού ἀπέστειλε τό Οἰκουμενικό Πατριαρχεῖο μαζί μέ τούς Τόμους μέ τούς ὁποίους χορηγήθηκε ἡ Αὐτοκεφαλία. Ἐκεῖ ἐκφράζεται καί διατυπώνεται ὅτι θά ὑπάρξῃ συναίνεση ἀπό τά ἄλλα Πατριαρχεῖα, σύμφωνα μέ τήν συνοδική δομή τῆς λειτουργίας τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας.

Ἦδη στό προηγούμενο κείμενό μου εἶχα ἀναφέρει τήν **ἐπιστολή τοῦ Πατριάρχου Κωνσταντινουπόλεως πρὸς τήν Ἐκκλησία τῆς Ρουμανίας** περί ἀνακοινώσεως πρὸς αὐτήν τῆς ἀποφάσεώς του γιά τήν ἀνύψωσή της σέ Πατριαρχεῖο, στήν ὁποία κάνει λόγο γιά τήν κατ' οἰκονομίαν χορήγηση ἀπό τό Οἰκουμενικό Πατριαρχεῖο, ἀλλά καί τήν «κανονική ἀκρίβεια» καί «τελειωτική» ἀπό Οἰκουμενική ἢ Μεγάλη Σύνοδο, κατά τήν ὁποία ἔχει βεβαία πεποίθηση ὅτι «καί ἄλλα ἐχούσῃ ἤδη τά πραγματικά παραδείγματα, **ὁμογνώμονας καί συμψήφους** ἔξομεν καί τούς λοιπούς Ἀγιωτάτους καί Σεβασμιωτάτους Πατριάρχας καί Προέδρους πασῶν τῶν Ἀγίων ἀδελφῶν ὀρθοδόξων Αὐτοκεφάλων Ἐκκλησιῶν καί **κοινή καί ἀπό τοῦδε ἔσται πάντων ἡ συναίνεσις** περί τῆς εἰς τήν Πατριαρχικήν ἀξίαν ἀνυψώσεως τῆς ἀδελφῆς Ἐκκλησίας τῆς Ρουμανίας...».

Προσθέτω ἐδῶ ὅτι τό ἴδιο παρατηρεῖται καί στήν Πατριαρχική **ἐπιστολή πρὸς τήν Ἐκκλησία τῆς Βουλγαρίας**, μέ τήν ὁποία ἀνακοινώνει τήν ἀπόφασή του γιά τήν ἀνύψωσή της σέ Πατριαρχεῖο. Καί ἐκεῖ γράφεται:

«Ἔγνωμεν, **τῇ οἰκονομίᾳ χρώμενοι, δοῦναι ἀπό τοῦδε** τήν ἀδελφικήν συγκατάθεσιν καί ἀναγνώρισιν καί εὐλογίαν τῆς καθ' ἡμᾶς Ἀγιωτάτης Ἐκκλησίας Κωνσταντινουπόλεως εἰς τά ὅπως ποτέ, **κατά παρέκκλισιν πάντως ἀπό τῆς κανονικῆς ἀκριβείας καί τάξεως**, ἐν τῇ αὐτόθι Ἀγιωτάτῃ Ἐκκλησίᾳ

συντελεσθέντα, ἐν τῇ πεποιθήσει, βεβαίως, καί **προσδοκία** ὅτι ἐν τῇ ἀποφάσει ἡμῶν ταύτῃ ἔξωμεν, κατὰ **τά πρόσθεν γενόμενα, ὁμογνώμονας καί συμψήφους** καί τούς λοιπούς Μακαριωτάτους καί τιμιωτάτους Πατριάρχας καί Προέδρους τῶν Ὁρθοδόξων Αὐτοκεφάλων Ἐκκλησιῶν, ἕως οὗ καί τό ζήτημα τοῦτο **τελειωτικῶς** καθορισθῇ ὑπό Οἰκουμενικῆς Συνόδου, **μόνης ἐχούσης τό δικαίωμα τοῦ προσάγειν τινά τῶν ἐπί μέρους ἁγίων τοῦ Θεοῦ Ἐκκλησιῶν εἰς Πατριαρχικήν ἀξίαν καί περιωπήν»** (Ἀναστάσιος Βαβοῦσκος, Γρηγόριος Λιάντας, *Οἱ θεσμοί τοῦ αὐτοκεφάλου καί τοῦ αὐτονόμου καθεστῶτος στήν Ὁρθόδοξη Ἐκκλησία*, ἐκδ. Μέθεξις, Θεσσαλονίκη 2014, σελ. 162-163).

Ἐπομένως, ἀναγνωρίζω τό σκεπτικό τοῦ κ. Ἀναστασίου Βαβοῦσκου ὅτι δέν πρέπει νά φανῇ ὅτι τό Οἰκουμενικό Πατριαρχεῖο δέν χορηγεῖ ἀτελῆ Αὐτοκέφαλα καί ὅτι στούς Τόμους πού ἐξέδωσε φαίνεται ὅτι χορηγεῖ τήν Αὐτοκεφαλία μέ κυριαρχικό δικαίωμα, ἀλλά **τό ἴδιο τό Πατριαρχεῖο στίς Ἐπιστολές πού ἀπέστειλε** στίς Ἐκκλησίες μαζί μέ τούς Τόμους τῆς Αὐτοκεφαλίας τους κάνει τήν διάκριση μεταξύ τῆς κατ' οἰκονομίαν χορηγήσεως Αὐτοκεφαλίας καί τῆς κατὰ ἀκρίβειαν καί **ἐν ἀναφορᾷ** πρὸς τήν Οἰκουμενική Σύνοδο ἢ Μεγάλη ἄλλη Σύνοδο **τελειώσεως** τῆς Πατριαρχικῆς τιμῆς καί ἀξίας. Αὐτά τά διαβάζει κανεῖς στίς πηγές πού παραθέτουν οἱ κ.κ. Ἀναστάσιος Βαβοῦσκος καί Γρηγόριος Λιάντας στό βιβλίο πού προαναφέραμε.

3.Εἶναι χαρακτηριστική ἡ περίπτωση χορηγήσεως τῆς Πατριαρχικῆς τιμῆς καί ἀξίας στήν Ἐκκλησία τῆς Μόσχας, ὅπου φαίνεται πῶς λειτουργεῖ τό Συνοδικό σύστημα τῆς Ἐκκλησίας. Ὁ Πατριάρχης Ἱερεμίας Β' ὁ Τρανός χορήγησε τήν Πατριαρχική τιμή καί ἀξία στόν Μητροπολίτη Μόσχας «ἐπιτοπίως» τό 1589, ἀλλά χρειάσθηκε καί ἡ συναίνεση τῶν ἄλλων Πατριαρχῶν τῶν πρεσβυγενῶν Πατριαρχείων, πράγμα πού ἔγινε στίς ἐνδημοῦσες Συνόδους τοῦ 1590 καί 1593.

Ὁ ὁμότιμος καθηγητής Βλάσιος Φειδᾶς ἀνέλυσε διεξοδικῶς τό πῶς ιδρύθηκε τό Πατριαρχεῖο τῆς Μόσχας, στό βιβλίο του μέ τίτλο «*Ὁ Θεσμός τῆς Πενταρχίας τῶν Πατριαρχῶν ἀπό τήν Ε' Οἰκουμενικήν Σύνοδον μέχρι σήμερον (553-2012)*» (Ἀθῆναι 2012).

Ἐκεῖ φαίνεται ὅτι ὁ Οἰκουμενικός Πατριάρχης Ἱερεμίας Β΄, χορήγησε «ἐπιτοπίως» τήν Πατριαρχική τιμή καί ἀξία στόν Μητροπολίτη Μόσχας τήν 23^η Ἰανουαρίου 1589 μέ τήν πίεση τοῦ μεγάλου Βασιλέως τῆς Μεγάλης Ρωσίας Θεοδώρου καί τοῦ πανίσχυρου ἀδελφοῦ τῆς Βασιλίσσης Εἰρήνης Βόριδος Γκοντούνωφ. Ἡ ἀνύψωση αὐτή «ἀπετέλει μίαν ἀθέτησιν ἥ καί ὑπέρβασιν τῆς καθιερωμένης σχετικῆς κανονικῆς παραδόσεως περί τοῦ ἀμεταβλήτου τοῦ θεσμοῦ τῆς Πενταρχίας τῶν Πατριαρχῶν». Ἐνθρόνισε δέ τόν Μητροπολίτη Μόσχας Ἰώβ τήν 26^η Ἰανουαρίου 1589.

Ὅταν, ὅμως, ὁ Οἰκουμενικός Πατριάρχης ἐπέστρεψε στήν Κωνσταντινούπολη, συνεκάλεσε Ἐνδημοῦσα Σύνοδο τό 1590 μέ τήν συμμετοχή τῶν Πατριαρχῶν Ἀντιοχείας Ἰωακείμ Ε΄ καί Ἱεροσολύμων Σωφρονίου Δ΄ γιά τήν συναίνεσή τους στήν ἀνακήρυξη τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ρωσίας ὑπ’ αὐτοῦ σέ Πατριαρχεῖο. Δέν παρευρέθη ὁ Πατριάρχης Ἀλεξανδρείας, διότι τότε ὁ Πατριαρχικός θρόνος τῆς Ἀλεξανδρείας τελοῦσε σέ χηρεία.

Ἡ Ἐνδημοῦσα αὕτη Σύνοδος τοῦ 1590 ἀπεκάλεσε τόν ἑαυτό της «Οἰκουμενική Σύνοδο» **καί συναίνεσε** στήν χορήγηση τῆς πατριαρχικῆς τιμῆς καί ἀξίας. Στό Συνοδικό Χρυσόβουλλο ἡ Τόμο μέ τόν ὁποῖον ἀνυψώθηκε ὁ Μητροπολίτης Μόσχας σέ Πατριάρχη καί ἀπεστάλη στόν Πατριάρχη Μόσχας γράφεται μεταξύ ἄλλων:

«Οὕτως ἀπεφασίσαμεν ἐπιτοπίως. Ὅτε δέ ἡ μετριότης ἡμῶν ἐπανήλθομεν πρός τόν θρόνον ἐν τῇ τοῦ Κωνσταντίνου πόλει καί ἐδηλώσαμεν τό προκείμενον, τόν σκοπόν καί τήν αἴτησιν τοῦ εὐσεβεστάτου Ἀνακτος πρός τοὺς **λοιπούς ἀξιοσεβεστάτους καί ἀγιωτάτους πατριάρχας**, ἐφάνη τοῦτο αὐτοῖς **εὐάρεστόν τε καί ἡυλογημένον**. Καί αὖθις ἡ **μετριότης ἡμῶν, μετ’ αὐτῶν τῶν πατριαρχῶν καί μεθ’ ὅλης τῆς Οἰκουμενικῆς συνόδου ὁμογνωμόνως καί, ἐνούμενοι ἐν ἀγίῳ Πνεύματι**, γράφομεν καί διαδηλοῦμεν διά τοῦ παρόντος Συνοδικοῦ Γράμματος ὅτι, Πρῶτον, **ὁμολογοῦμεν καί τελοῦμεν ἐν τῇ βασιλευούσῃ** πόλει Μόσχᾳ τήν ἐγκαθίδρυσιν καί τόν διορισμόν τοῦ κυρίου Ἰώβ πατριάρχου, ἵνα καί εἰς τό μέλλον τιμᾶται καί ὀνομάζεται μεθ’ ἡμῶν τῶν Πατριαρχῶν καί ἔχῃ τήν τάξιν εἰς τάς εὐχάς μετὰ τόν τῶν Ἱεροσολύμων, καί ἵνα **ὡς κεφαλὴν ἔχῃ αὐτός τόν ἀποστολικόν θρόνον τῆς τοῦ Κωνσταντίνου πόλεως, ὡς καί οἱ ἄλλοι πατριάρχαι**. Δεύτερον, τό σήμερον δοθέν ὄνομα καί ἡ πατριαρχική τιμή ἐδόθησαν καί ἐπεκυρώθησαν σταθερῶς οὐ μόνον εἰς τόν κύριον Ἰώβ, ἀλλά καί εἰς τοὺς μετ’ αὐτόν, ἵνα ἐγκαθιδρύωνται ὑπό τῆς μοσχοβικῆς Συνόδου πατριάρχαι οἱ τάς πρώτας τοῦ κλήρου ἀρχάς κατέχοντες, κατὰ τοὺς κανόνας, ὡς ἥσχισεν ἀπ’ αὐτοῦ τοῦ συλλειτουργοῦ τῆς ἡμῶν μετριότητος, τοῦ ἐν ἀγίῳ Πνεύματι ἀγαπητοῦ ἡμῶν ἀδελφοῦ Ἰώβ, καί διά τοῦτο τό κανονισθέν τοῦτο Γράμμα ἐπεκυρώθη εἰς μνήμην αἰώνιον τῷ ζς^ῳ ἔτει (7098=1590) μηνός Μαΐου» (Κ.

Δελικάνη, Πατρ. Έγγραφα, III, 24-26)» (βλ. Βλασίου Φειδᾶ, *Ὁ Θεσμός τῆς Πενταρχίας τῶν Πατριαρχῶν ἀπό τήν Ε΄ Οἰκουμενικήν Σύνοδον μέχρι σήμερον (553-2012)*», Ἀθῆναι 2012, σελ. 345-346).

Μετά ἀπό τρία χρόνια καί συγκεκριμένα τό 1593 συνήλθε πάλι ἡ Ἐνδημοῦσα Σύνοδος στήν Κωνσταντινούπολη, στήν ὁποία συμμετεῖχε καί ὁ νέος Πατριάρχης Ἀλεξανδρείας Μελέτιος Πηγᾶς, γι' αὐτό καί πάλι ἐτέθη τό θέμα τῆς ἀνακηρύξεως τοῦ Πατριαρχείου τῆς Μόσχας σέ ἰσότιμο Πατριαρχεῖο μέ τά ἄλλα πρεσβυγενῆ Πατριαρχεῖα. Καί αὐτό ἔγινε γιατί ὁ Μελέτιος Πηγᾶς κατέκρινε τήν ἀπόφαση τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου καί τοῦ Τσάρου τῆς Ρωσίας μέ τό σκεπτικό ὅτι εἰσήγαγαν ἕναν ἀπαράδεκτον «νεωτερισμόν» στήν ζωή τῆς Ἐκκλησίας.

Ἔτσι, ἡ Ἐνδημοῦσα Σύνοδος τῆς Κωνσταντινουπόλεως «ἦτο κατά τό μᾶλλον ἢ ἦττον διαδικασία τρόπον τινα ἀπολογίας τοῦ Πατριάρχου Ἀλεξανδρείας Μελετίου Πηγᾶ» γιά τίς κανονικές ἐπιφυλάξεις του ὡς πρός τήν «ὁμογνωμόνως» ἐκφρασθεῖσα συναίνεση καί τῶν ἄλλων Πατριαρχῶν στήν Ἐνδημοῦσα Σύνοδο τοῦ 1590. Τελικά, καί στήν Ἐνδημοῦσα Σύνοδο τοῦ 1593, ὅπως καί στήν Ἐνδημοῦσα Σύνοδο τοῦ 1590 **ἐκφράσθηκε ἡ συναίνεση τῶν ἄλλων Πατριαρχῶν** στήν ἔκδοση τοῦ «Πατριαρχικοῦ Χρυσοβούλλου» ἢ «Τόμου», «ἐπιτοπίως» ἀπό τόν Οἰκουμενικό Πατριάρχη «διά τήν κατ' ἀρχήν ἀνακήρυξιν τοῦ Πατριαρχείου Μόσχας (1589)». Περισσότερα μπορεῖ νά δῇ ὁ ἀναγνώστης στό βιβλίο τοῦ καθηγητοῦ Βλασίου Φειδᾶ (βλ. Βλασίου Φειδᾶ, *Ὁ Θεσμός τῆς Πενταρχίας τῶν Πατριαρχῶν ἀπό τήν Ε΄ Οἰκουμενικήν Σύνοδον μέχρι σήμερον (553-2012)*», Ἀθῆναι 2012, σελ. 342-356).

Τό παράδειγμα τῆς ἀνυψώσεως τοῦ Μητροπολίτη Μόσχας σέ Πατριάρχη καί μάλιστα πέμπτον στήν σειρά μετά τόν Πατριάρχη Ἱεροσολύμων εἶναι πολύ χαρακτηριστικό. **Δόθηκε ἡ πατριαρχική τιμή καί ἀξία ἀπό τό Οἰκουμενικό Πατριαρχεῖο καί στήν συνέχεια ὑπῆρξε καί ἡ συναίνεση καί τῶν ἄλλων Πατριαρχῶν.** Αὐτό ἐπιβάλλει τό συνοδικό σύστημα διοικήσεως τῆς Ἐκκλησίας.

4. Τό σκεπτικό πού διατυπώθηκε στό ἔγγραφό μου πού ἀπέστειλα στήν Ἱερά Σύνοδο καί ἀναρτήθηκε στό διαδίκτυο δέν εἶναι προσωπικές μου ἀπόψεις, οὔτε «προσφάτως διατυπωθεῖσες», ἀλλά ἔχουν διατυπωθῇ στό παρελθόν καί μάλιστα μέ ἐπίσημο χαρακτήρα **ἀπό τό ἴδιο τό Οἰκουμενικό Πατριαρχεῖο.**

Αυτό φαίνεται στο κείμενο του Οικουμενικού Πατριαρχείου τό 1990 μέ τίτλο «Τό Αὐτοκέφαλον καί τό Αὐτόνομον ἐν τῇ Ὁρθοδόξῳ Ἐκκλησίᾳ καί τρόπος ἀνακηρύξεως αὐτῶν», πού χρησιμοποιήθηκε στόν διάλογο μεταξύ τῶν Ὁρθοδόξων Ἐκκλησιῶν γιά τήν χορήγηση τοῦ αὐτοκεφάλου καί τοῦ αὐτονόμου σέ Ἐκκλησίες, ἐν ὧσιν τῆς συγκλήσεως τῆς Ἀγίας καί Μεγάλης Συνόδου.

Τό Πατριαρχικό αὐτό κείμενο, τό ὁποῖο παρατίθεται στό προαναφερθέν βιβλίο τῶν κ.κ. Ἀναστασίου Βαβούσκου καί Γρηγορίου Λιάντα, στό στοιχεῖο 47 γράφει:

«Τό αὐτοκέφαλον τῶν τοπικῶν Ἐκκλησιῶν, κρινόμενον ἀείποτε ὡς θέμα οὐχί ἀπλῶς ἀναγόμενον εἰς τόν χῶρον τῆς διοικητικῆς διοργανώσεως τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας, ἀλλά καί ὡς ἀποτελοῦν θεμελιῶδες γνώρισμα τῆς ἐν τῇ πολλαπλότητι διασωζομένης ἐνότητος τῆς Ὁρθοδοξίας καί ἀντικατοπτρίζον τήν ἐν τῇ διοικήσει αὐτοτέλειαν καί αὐτοανάπτυξιν τοῦ ὀρθοδόξου πληρώματος, **ἀνήκει καί τοῦτο, ἐπὶ ἐξοικονομήσει τῶν πραγμάτων, εἰς τήν οὕτως ἐπὶ αἰῶνας ἀσκήσασαν τήν δικαιοδοσίαν ταύτην πρώτην** ἐν τῷ συστήματι τῶν Ὁρθοδόξων Ἐκκλησιῶν Ἐκκλησίαν, ὡς τοῦτο δέ καί ἀντιμετωπίζεται νῦν καί ἐφεξῆς, **ἄχρι τῆς συγκλήσεως τῆς Ἀγίας καί μεγάλης Συνόδου τῶν Ὁρθοδόξων Ἐκκλησιῶν.**

Αὕτη, ἐπομένως, ἦτοι ἡ **Ἀγία καί Μεγάλη Σύνοδος**, κατά τά προειρημένα, μέλλει τοῦτο μέν καί **τά ὑπὸ τῆς Ἐκκλησίας Κωνσταντινουπόλεως οὕτως ἐκχωρηθέντα αὐτοκέφαλα κρίναι, ἐπευλογῆσαι καί τελειῶσαι**, τοῦτο δέ κατά τήν τηρηθεῖσαν ἄχρι τοῦ νῦν σχετικήν πράξιν καί τό ἐκ τῆς χρήσεως δημιουργηθέν **ἐθιμικόν δίκαιον ἀναγνωρῖσαι καί ἐπιφραγῖσαι** διὰ πᾶσαν καί ἐφεξῆς ἀνάλογον περίπτωσιν, **ἵνα μή δημιουργῶνται παρόμοιαι ἐν τῷ μέλλοντι ἐμπλοκαί**» (Ἀναστασίου Βαβούσκου καί Γρηγορίου Λιάντα, ἔνθ. ἄνωτ. σελ. 104).

Ἐπομένως, τό ἴδιο τό Οἰκουμενικό Πατριαρχεῖο ἀποδεχόταν στίς συζητήσεις νά κριθοῦν, νά ἐπευλογηθοῦν, νά τελειωθοῦν, νά ἀναγνωρισθοῦν καί νά ἐπισφραγισθοῦν ἀπό τήν Ἀγία καί Μεγάλη Σύνοδο τά ἤδη ἐκχωρηθέντα Αὐτοκέφαλα στίς νεώτερες Ἐκκλησίες, πράγμα πού θά συμβαίνει ἐφεξῆς σέ ἀνάλογες περιπτώσεις.

Δυστυχῶς, ἡ Ἐκκλησία τῆς Μόσχας καί οἱ ἄλλες Ἐκκλησίες πού τήν ἀκολούθησαν συνετέλεσαν στό νά μή παραπεμφθῇ αὐτό τό θέμα στήν Ἀγία καί Μεγάλη Σύνοδο, ἡ ὁποία καί θά ἔκρινε, θά ἐπευλογοῦσε, θά τελείωνε, θά ἀνεγνώριζε καί θά ἐπισφράγιζε τά «ἐκχωρηθέντα αὐτοκέφαλα» ἀπό τό Πατριαρχεῖο Κωνσταντινουπόλεως, καί θά καθόριζε τί θά γινόταν σέ παρόμοιες περιπτώσεις στό μέλλον.

5. Τό ὅτι ἔτσι τό ἀντιλαμβάνονταν οἱ Ἐκκλησίες, πού ἔλαβαν τά Αὐτοκέφαλα ἀπό

τό Οικουμενικό Πατριαρχείο, φαίνεται από τόν διάλογο πού ξγινε πρίν τήν σύγκληση τής Ἀγίας καί Μεγάλης Συνόδου.

Ἐπειδή στήν Συνοδική Περίοδο 2015-2016 ἤμουν μέλος τής Διαρκοῦς Ἱερᾶς Συνόδου, παρακολούθησα ὅλον τόν διάλογο πού ξγινε πρίν τήν σύγκλησή της. Διεπίστωσα, γιά παράδειγμα, ὅτι ἡ Ἐκκλησία τής Σερβίας ἐτόνιζε, μεταξύ τῶν ἄλλων, ὅτι ἡ Σύνοδος αὐτή θά ἔπρεπε νά ἐπιληφθῇ τοῦ θέματος τής ἀναγνώρισεως τής Αὐτοκεφαλίας πού δόθηκε ἀπό τό Οἰκουμενικό Πατριαρχεῖο.

Πρός ἐπιβεβαίωση τοῦ λόγου αὐτοῦ ὑπενθυμίζω τό μήνυμα τής Ἱερᾶς Συνόδου τής Ἱεραρχίας τής Σερβικῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας πρὸς τοὺς Πρωθιεράρχας καί τάς Ἱεράς Συνόδους τῶν κατὰ τόπους Ὁρθοδόξων Ἐκκλησιῶν (ἀρ. πρωτ. 62/164/25-5-2016).

Τό Πατριαρχεῖο τής Σερβίας στό κείμενο αὐτό θέτει διαφόρους προβληματισμούς γιά τήν προγραμματισθεῖσα Σύνοδο καί μεταξύ τῶν ἄλλων ζητοῦσε ἡ Σύνοδος αὐτή νά προβῇ στήν διαπίστωση ὅτι ὑφίστανται 14 Αὐτοκέφαλες Ἐκκλησίες καί ὅτι αὐτό ἄρκεῖ γιά τήν διαπίστωση καί τοῦ Αὐτοκεφάλου Καθεστῶτος τους. Συγκεκριμένα, μεταξύ τῶν ἄλλων, ἔγραφε:

«Δεδομένου ὅτι τό ζήτημα τής ἀνά μέσον τῶν αὐτοκεφάλων Ἐκκλησιῶν κοινωνίας ἔχει καθοριστικήν σημασίαν διὰ τήν ἐν τῷ κόσμῳ ἀποστολήν τής Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας, ἀπαραίτητον θεωροῦμεν τήν διαφώτισιν τοῦ θέματος τοῦ αὐτοκεφάλου , ἐπὶ τοῦ ὁποίου θέματος ἡ ἡμετέρα Ἐκκλησία ἐπέμενεν ἀδιαλείπτως. Ἡ προκειμένη Σύνοδος ἔχει ἐπαρκῇ θεολογικά καί ποιμαντικά κίνητρα, **ὅπως προβῇ εἰς διαπίστωσιν, ὅτι σήμερον ὑφίστανται δεκατέσσαρες αὐτοκέφαλοι Ἐκκλησίαι** καί ὅτι τό γεγονός τοῦτο **ἄρκεῖ πρὸς ἐπικύρωσιν τοῦ αὐτοκεφάλου καθεστῶτος (status) αὐτῶν**. Πλήν τούτου, τό θέμα τής αὐτοκεφαλίας καί τοῦ τρόπου τής ἀνακηρύξεως αὐτῆς, πάρεξ τοῦ τρόπου τοῦ ὑπογράφειν τόν σχετικόν Τόμον, ἔτυχε τῆς μέχρι λεπτομερειῶν ἐπεξεργασίας κατὰ τήν διάρκειαν τῆς προπαρασκευῆς τῆς Συνόδου. Διό δικαιολογεῖται καί εἶναι πάντη λυσιτελής ἡ ὑπό τῆς Ἀγίας καί Μεγάλης ταύτης Συνόδου ἀποδοχή καί διακήρυξις τοῦ ἀποτελέσματος τῆς προεργασίας δεκαετιῶν».

Ἄρα, τό Πατριαρχεῖο Σερβίας ζητοῦσε τήν συναίνεση καί τῶν ἄλλων Αὐτοκεφάλων Ἐκκλησιῶν, γιά τήν διαπίστωση καί ἐπικύρωση «αὐτοκεφάλου καθεστῶτος», ἐπειδή γνώριζε τό πρόβλημα.

Ἐπειδή, ὅμως, δέν εἶχε συμφωνηθῇ ἀπό τοὺς Προκαθημένους τῶν Ὁρθοδόξων Ἐκκλησιῶν νά συζητηθῇ τελικῶς τό κείμενο περί τῆς χορηγήσεως Αὐτοκεφάλου στήν Σύνοδο τῆς Κρήτης, γι' αὐτό καί δέν ἐτέθη στό θεματολόγιο τῆς Ἀγίας καί

Μεγάλης Συνόδου τό θέμα τῆς ἐπευλογήσεως, τελειώσεως καί ἐπισφραγίσεως τοῦ Αὐτοκεφάλου τῶν Ἐκκλησιῶν ἐκείνων πού ἔλαβαν τήν Αὐτοκεφαλία ἀπό τό Οἰκουμενικό Πατριαρχεῖο.

6. Τήν ἄποψη ὅτι γιά τήν ὁλοκλήρωση τῆς Αὐτοκεφαλίας ἀπαιτεῖται ἀπόφαση τῆς Οἰκουμενικῆς Συνόδου ἢ ἄλλης Μεγάλης Συνόδου, τήν διετύπωσε ἐδῶ καί πολλά χρόνια ὁ διακεκριμένος καθηγητής τοῦ ἐκκλησιαστικοῦ Δικαίου Σπύρος Τρωϊάνος, καί, ἐπομένως, δέν διατυπώθηκε προσφάτως ἀπό ἐμένα.

Στό βιβλίο του *Παραδόσεις Ἐκκλησιαστικοῦ Δικαίου*, (ἔκδ. Ἀντ. Σάκκουλα, Ἀθήνα-Κομοτηνή 1984) καί ἰδιαίτερα στό κεφάλαιο μέ τίτλο «Ἀρμόδιο ὄργανο γιά τή χορήγηση ἐκκλησιαστικῆς ἀνεξαρτησίας», ἀναφέρεται στό ζήτημα αὐτό.

Στήν ἀρχή γράφει γιά τά παλαίφατα Πατριαρχεῖα ὅτι «ὅλα τά θέματα τά σχετικά μέ τό αὐτοκέφαλο τῶν ἐκκλησιῶν, ὅπως ἡ ἀνακήρυξή τους, ἡ τάξη τους, τά ὅρια τῆς δικαιοδοσίας τους κλπ., ρυθμίζονταν μέ ἀποφάσεις λαμβανόμενες ἀπό συνόδους αὐτῆς τῆς μορφῆς, **δηλαδή οἰκουμενικές**» (σελ. 134).

Ἐπειτα ἀναφέρεται στήν νεώτερη πράξη χορηγήσεως τῶν Αὐτοκεφάλων καί γράφει:

«Ἀπό τόν 9^ο αἰῶνα ἔπαψε ἡ σύγκληση τῶν οἰκουμενικῶν συνόδων καί τή θέση τους στήν κορυφή τῶν ὁργάνων ἀσκήσεως τῆς διοικητικῆς ἐξουσίας σέ εὐρεία ἔννοια μέσα στήν Ἐκκλησία **κατέλαβε ἡ ἐνδημούσα σύνοδος Κωνσταντινουπόλεως** (...). Μολονότι ὑπάρχουν πολλά κενά στίς πηγές, πού ἀναφέρονται στήν ἀνακήρυξη ὡς αὐτοκεφάλων τῶν ἀρχιεπισκοπῶν Ἀχρίδας καί Τυρνόβου καί τῆς Σερβικῆς Ἐκκλησίας, ὥστε νά μήν εἶναι στό σύνολό της γνωστή ἡ διαδικασία πού τηρήθηκε στίς περιπτώσεις αὐτές (11^{ος}-14^{ος} αἰῶνας), πάντως ἡ σύμπραξη τῆς πατριαρχικῆς συνόδου γίνεται πολύ αἰσθητή. Στήν ἀνακήρυξη τοῦ αὐτοκεφάλου τῆς Ρωσικῆς Ἐκκλησίας καί ἰδιαίτερα στήν ἀνύψωσή της σέ πατριαρχεῖο (ἔτ. 1593) ἡ παρουσία ἢ ἡ ἐκπροσώπηση ὅλων τῶν πατριαρχῶν τῆς Ἀνατολῆς προσδίνει στή σύνοδο πανορθόδοξο χαρακτήρα. Ἀλλά στήν ἄρση τοῦ αὐτοκεφάλου τῆς ἀρχιεπισκοπῆς τῆς Ἀχρίδας (ἔτ. 1767) ἐμφανίζεται πάλι ἡ σύνοδος μέ τή συνηθισμένη της μορφή» (Ἔνθ. ἄνωτ. σελ. 134).

Ἀκόμη ἀναφέρεται στίς Αὐτοκεφαλίες πού δόθηκαν στίς Ἐκκλησίες μετά τό 1900 ἀπό τό Οἰκουμενικό Πατριαρχεῖο, καί ἐπισημαίνει:

«Ἐπομένως, ἐφ' ὅσον ὑπάρχει ἀδυναμία συγκλήσεως οἰκουμενικῆς συνόδου, ἡ σύσταση πρέπει νά γίνεῖ ἀπό ἕνα ὄργανο, πού οἱ ἀποφάσεις του ἀπό ἄποψη τυπικῆς δυνάμεως νά εἶναι ἰσοδύναμες μέ ἀποφάσεις οἰκουμενικῆς συνόδου. **Τέτοιο ὄργανο κάτω ἀπό τίς σημερινές συνθῆκες στήν Ὁρθόδοξη Ἐκκλησία εἶναι μόνο μία πανορθόδοξη σύνοδος**

. Είναι πολύ αμφίβολο, αν στο προκείμενο θέμα είναι έπιτρεπτή ή άσκηση οικονομίας, γιατί δέν είναι μέν ζήτημα δογματικό, αλλά πάντως άποτελεϊ θέμα ιδιάζουσας βαρύτητας στην όργάνωση τής Έκκλησίας. Γι' αυτό πιστεύω ότι τή θέση τής πανορθόδοξης συνόδου δέν μπορεί νά πάρει άλλο όργανο, ούτε καί αυτή ή πατριαρχική σύνοδος» (Ένθ. άνωτ. σελ 136).

Βέβαια, όπως αναφέρθηκε προηγουμένως, τό Οικουμενικό Πατριαρχείο εξέδωσε Πατριαρχικό Τόμο, αλλά αναφέρεται ή τελείωσή τους στην Οικουμενική ή Μεγάλη Σύνοδο.

Καί μετά από τά προηγούμενα καταλήγει ό καθηγητής Σπύρος Τρωϊάνος:

«Όπως προκύπτει από όλους τούς σχετικούς συνοδικούς τόμους, τό Οικουμενικό Πατριαρχείο –άνανωρίζοντας προφανώς τήν αποκλειστική αρμοδιότητα οικουμενικής ή τούλάχιστον πανορθόδοξης συνόδου– δέν προχώρησε στην ανακήρυξη τών αυτοκεφάλων αυτών έκκλησιών σέ πατριαρχεία, αλλά απλώς **αυτοδεσμεύτηκε δίνοντας από πριν τή συναίνεσή του για τήν ανακήρυξη “έν Οικουμενική ή καί μεγάλη άλλη Συνόδω έν πρώτη εύκαιρία συνερχομένη”**, πού, όπως ρητά τονίζεται στό κείμενο τών τόμων, είναι αρμόδια σύμφωνα μέ τήν κανονική ακρίβεια νά αποφασίζει για τέτοια θέματα. **Έπομένως, ή διαδικασία για τήν άνύψωση τών έκκλησιών Σερβίας, Ρουμανίας καί Βουλγαρίας σέ πατριαρχεία από άυστηρά νομική άποψη δέν έχει ακόμη ολοκληρωθεί**» (Ένθ. άνωτ. σελ. 136).

Έξ άλλου ό καθηγητής Γρηγόριος Λιάντας στό βιβλίο πού προαναφέρθηκε, τό όποιο εξέδωσε μαζί μέ τόν κ. Άναστάσιο Βαβοΰσκο, παραπέμπει σέ κείμενο του Σπύρου Τρωϊάνου, όπου γράφεται ότι ή χορήγηση του Αυτοκεφάλου αναφέρεται αποκλειστικώς στην αρμοδιότητα τών Οικουμενικών Συνόδων καί στην συνέχεια τήν θέση τους κατέλαβε ή ένδημοΰσα Σύνοδος τής Κωσταντινουπόλεως, καί αυτό κατ' οικονομίαν (Ένθ. άνωτ. σελ. 71).

Άπό όλα τά άνωτέρω συνάγονται τά εξής:

Πρῶτον. Τό σύστημα διοικήσεως τής Όρθοδόξου Έκκλησίας σέ όλα τά επίπεδα (έπισκοπικό, μητροπολιτικό, πατριαρχικό, διορθόδοξο) είναι «συνοδικόν ιεραρχικώς» καί «ιεραρχικόν συνοδικώς» (βλ. Αρχιμ. Γεωργίου Καψάνη Καθηγουμένου Ιεράς Μονής Όσίου Γρηγορίου Αγίου Όρους, *Η ποιμαντική διακονία κατά τούς ιερούς Κανόνες*, έκδ. Άθως, Πειραιεύς, σελ. 113-129).

Δεύτερον. Στούς πρώτους αιώνας τά Αυτοκέφαλα χορηγήθηκαν από Οικουμενικές Συνόδους. Τό Πατριαρχείο Μόσχας απέκτησε τήν Πατριαρχική τιμή καί αξία από τό Οικουμενικό Πατριαρχείο καί άργότερα συναίνεσαν καί τά άλλα Πρεσβυγενή

Πατριαρχεία. Τά νεώτερα Πατριαρχεία έλαβαν τήν Πατριαρχική τιμή καί άξία τους, άπό τό Οίκουμενικό Πατριαρχείο καί τελούν σέ άναφορά πρός τήν Οίκουμενική Σύνοδο ή τήν Μεγάλη Σύνοδο γιά τήν κανονική συναίνεσή τους.

Τρίτον. Στίς ήμέρες μας ύφίσταται αύτό τό πρόβλημα μέ τήν Ούκρανία, πράγμα πού προκαλεί προβλήματα στήν ένότητα τής Όρθοδόξου Έκκλησίας, διότι εϋθύνονται έκείνοι πού ύπονόμειυσαν τό κείμενο πού είχε έτοιμασθῇ γιά τήν χορήγηση τής Αϋτοκεφαλίας καί γι' αύτό δέν παραπέμφθηκε στήν Σύνοδο τής Κρήτης (βλ. Μητροπολίτου Ναυπάκτου καί Αγίου Βλασίου Ίεροθέου, [Η συζήτηση γιά τήν ανακήρυξη τής Αϋτοκεφαλίας σέ μιά Έκκλησία, Όκτώβριος 2018.](#))

Δέν εϋθύνεται, όμως, τό Οίκουμενικό Πατριαρχείο, τό όποίο έπραξε τά πάντα καί μάλιστα υπεχώρησε σέ πολλά χάριν τής ένότητας τής Έκκλησίας γιά νά παραπεμφθῇ αύτό τό κείμενο στήν Αγία καί Μεγάλη Σύνοδο καί νά λυθῇ τό όλο πρόβλημα. Άν γινόταν αύτό, δέν θά είχαμε τό σύγχρονο πρόβλημα πού ταλανίζει τήν ένότητα τής Έκκλησίας.

Μέ όσα έγραψα καί στό προηγούμενο κείμενό μου καί στό τωρινό εξέφρασα τήν γνώμη μου στό θέμα αύτό, όπως είχα ύποχρέωση καί καθῆκον ως μέλος τής Ίεραρχίας τής Έκκλησίας τής Ελλάδος γιά τήν εϋρεση μιās λύσεως, δεδομένου ότι τό πολίτευμά μας είναι συνοδικό καί όχι άπολυταρχικό. Άπό εκεί καί πέρα τόν λόγο έχουν τά συνοδικά όργανα τής Έκκλησίας καί τελικώς ή Ίεραρχία τής Έκκλησίας τής Ελλάδος πού θά αποφασίσουν σχετικώς.

Βεβαίως, ύπάρχουν καί άλλες παράμετροι τοϋ θέματος αύτοϋ, όπως γιά παράδειγμα τί σημαίνει Άποστολική παράδοση καί Άποστολική διαδοχή, τό όποίο θά θίξω σέ άλλο κείμενό μου.